

RODECI PRAPOR

Izhaja v Ljubljani vsako sredo in soboto.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10:40 K, za pol leta 5:20 K, za četrt leta 2:60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Posredna številka 10 v

Reklamacije so poštnine proste. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo, inserati. Enostopna petil-vratila (širina 88 mm) za enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru.

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

24. številka.

V Ljubljani, v sredo, dne 25. marca 1908

Leto XI.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo «Rodega Prapora», Ljubljana. — Za denarne posiljitve, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo «Rodega Prapora», Ljubljana, Jurčičev trg št. 3/l.

Občina in delavstvo.

V Ljubljani se bližajo občinske dopolnilne volitve. Socialno-demokratska stranka je sklenila, da se jih udeleži. Vspeli so odvisen od zavednosti volilcev, ki bodo imeli priložnost, voliti med kandidati različnih strank.

Kako nastopijo meščanske stranke, je doslej še neznan. Za socialno-demokracijo je pa to tudi postranskega pomena, kajti ona se ne sme zanašati na slučajno konstelacijo, temveč na svoja načela in na svoj program.

Socialno-demokratska kandidatura v občinski svet je ne le primerna, temveč potrebna in sicer ne le zato, da se šteje glasove, temveč da se, če je le mogoče, doseže pozitiven uspeh. Težav, ki tiče v zastarelem občinskem volilnem redu, ne more nihče prezirati; vendar je pa gotovo, da bi tudi ob sedanjem volilnem redu delavska stranka lahko prodrila s kandidaturami, če bi oni volilci, ki imajo največ pričakovati od socialne demokracije, hladnokrvno prevdarili položaj.

V ljubljanski občini vlada danes takorekoč neomejeno liberalna stranka. Edini «opozicionalec» v občinskem svetu je bil bivši liberallec Prosenc, ki letos izstopi, a njegove opozicije se skoraj ni moglo vpoštevati. Na neštete pritožbe, ki so se v javnosti vsak hip slišale zoper občinsko upravo, se na tem mestu ne oziramo. Pač pa se mora načelno povdariti, da je vsako gospodarstvo brez opozicije nezdravo in se mora iz njega izleči klikovstvo. To je iz vseh izkušenj znan zakon, ki tudi v Ljubljani ne more izgubiti svoje veljave.

Vsaka stranka zastopa gotove interese; vseh ne more nobena zastopati v razredni družbi. Povsem jasno je torej, da so v občini, v kateri vlada ena stranka, zastopani samo enostranski interesi, namreč tisti, za katere dotična stranka splošno nastopa.

Če je v vsakem javnem zastopu glavno delo bistveno gospodarskega značaja, je v občinskih zastopih skoraj izključno gospodarsko. Za visoko politiko ni prostora v občinski zbornici; vse njene naloge imajo svoje vire v gospodarskih razmerah in v gospodarskem stremljenju. Prebivalstvo občine je pa pestro; njegove ekonomske koristi so ne le raznovrstne, temveč si nasprotujejo v mnogih točkah. Občinarji so kapitalisti in plačevalci obresti, delodajalci in delojemalci, producentje in konsumenti, bogatini in reveži. Sedaj, ko vlada na rotovžu ena sama stranka, imamo fikcijo, da je vsa ta zmes neenakih in nasprotnih interesov pod enim klobukom; v resnici so pa pokriti samo tisti interesi, ki se z njimi identificira gospodujoča stranka, vsi drugi pa ostanejo izven klobuka.

Tako je in drugače ne more biti, kajti nobena stranka na svetu ne more delati čuježev. Izpolniti n. pr. vse želje in zahteve hišnih posestnikov, obenem pa tudi vse, kar hočejo najemniki, je nemogoče.

Lahko se pravi, da ima občina posredovati med nasprotji in iskati tisto srednjo pot, po kateri se najbolj izogne krivičnosti na eno ali na drugo stran. V obstoječih razmerah se lahko uvažuje to nalogo občine. Toda tako posredovanje je le tam mogoče in more le tam biti kolikor toliko nepristransko, kjer pridejo nasprotja do besede, torej tam, kjer so res zastopani nasprotni interesi. Kjer vlada ena stranka, je to izključeno,

Po dolgem obotavljanju je to potrdil «Slovenski Narod» po deželnozborski volitvi v kmetijskih občinah. Tedaj se je v njegovem uvodniku lahko čitalo, da hoče liberalna stranka poslej biti zastopnica meščanskih, buržoaznih interesov. To nalogo bi resnično imela liberalna stranka in če bi jo jasno spoznala ter se ji dosledno posvetila, bi se to lahko pozdravilo, kar bi zelo pomagalo, da bi okrevala politične razmere na Slovenskem sploh. Toda če ni bila tista beseda izrečena samo v volilni stiski, mora liberalna stranka priznati, da so v ljubljanski občini samo meščanski interesi pod streho, vsi drugi pa pod kapom. Samostalni poklici imajo zastopstvo, nesamostalni so izročeni njih dobri ali — slabi volji.

Seveda ni vprašanje, ali bodo liberalci to priznali. Odločitev je pri volilcih. Njim bi moralo biti ležeče na tem, da pride v občino opozicija in sicer opozicija, ki mora po svojih temeljih, po svojem programu zastopati one, ki so doslej brez zastopstva. Po našem prepričanju velja to že sedaj za večino volilcev. Treba je le pogledati volilni imenik, pa se vidi, da je tudi po sedanjem volilnem redu v njem mnogo več odvisnih, nego samostalnih existenc. Kdaj bo ta večina razumela, da ne sme svojih interesov izročiti gospodarskim nasprotnikom, temveč da mora izraziti nasprotja, ki jih drugi zatempnjujejo?

Ministrstvo za javna dela.

Sedaj vé krščansko-socialni vodja dr. Albert Gessmann, čemu ima ministrsko plačo. Doslej je bil namreč samo zato minister, da je bila krščansko-socialna stranka v vladi «zadostno» zastopana in da je dobil baron Beck njene glasove za pogodbo. V nedeljo je pa uradna «Wiener Zeitung» razglasila cesarjeva reskripta, s katerima se ustanovi ministrstvo za javna dela in se podeli dosedanjemu ministru brez portfelja dr. Gessmannu. Državnemu zboru se predlože zakonski načrti, ki so v zvezi z organizacijo novega ministrstva in z ločitvijo posameznih oddelkov od onih ministrstev, s katerimi so bili doslej združeni.

Z ustanovitvijo ministrstva za javna dela je zaključena dolgotrajna debata v javnosti, ki je bila v posameznih momentih zelo strastna. Vladi v začetku sploh ni bilo jasno, kakšno ministrstvo hoče ustanoviti; njen namen je bil pravzaprav le ta, podeliti krščanskim socialcem, odnosno Gessmannu ministrstvo, krščansko-socialni agitator je pa porabil priložnost, da bi si zagotovil čim večji vpliv v najširšem obsegu. Če bi bilo šlo po Gessmannovem, bi moral dobiti njegov urad oddelke od vseh obstoječih ministrstev.

Tako, kakor je želela krščansko-socialna stranka, pa vendar ni šlo. Vsaj nekaj stvarne podlage mora imeti vsak državni urad in vprašanje, katerim namenom razven politike naj služi novo ministrstvo, se je moralo rešiti kakorkoli. Mogoče je bilo dvoje: Ministrstvo za javna dela, za katero so s povdankom nastopali tehničarji, ali pa delavsko ministrstvo, čegar glavna naloga bi zadevala razmerja delavstva napram delodajalcem, delavski ugovor.

Gessmannu bi bilo najljubše, če bi bil dobil oboje v svojo pest, ker bi bila krščansko-socialna stranka s tem dosegla skoraj neomejen vpliv. Slepec je pa moral videti, da je to nemogoče in končno se je Beck odločil za javna dela. Nedvomno je bilo za to merodajno tudi njegovo «konservativno» stališče, ki se zgraža ob misli, da bi socialna politika dobila tako veljavo, kakršna bi bila naravna posledica samostojnega ministrstva.

Organizacija novega ministrstva je torej v glavnih obrisih določena in potrebuje le še parlamentarno sankcijo. Iz objave v uradnem listu je razvidno da je Beck popuščal Gessmannu, kolikor je le mogel. Novo ministrstvo je zmetano z vseh strani iz najraznovrstnejših kosov in tudi najbi-strejšje oko ne bo moglo zaslediti v tej sestavi vodilne misle in stvarne, enotne podlage.

Po objavljenem načrtu bo ministrstvo obsegalo: Stavbene zadeve, rudništvo in obrtno pospeševanje. V delokrog njegovih oddelkov spada:

I. Stavbne zadeve:

A. Upravne:

Zakonodajstvo in izvrševanje zakonov (stavbinstvo v obče, visoke stavbe, vodne stavbe); sodelovanje pri stavbinstvu železnic, ki zakonito pristojne železniškemu ministrstvu in pri zakonitem urejanju stavbinskih obrti, stavbinske higijene; organizacija, osebne zadeve in izpitne zadeve državne stavbne službe v onem obsegu, kakor ga je doslej imelo ministrstvo za notranje zadeve. Nadalje zadeve privatnih tehnikov, izobrazba nižjega osebja. Sodelovanje pri upravljanju izpitnih zadev na tehniških visokih šolah. Uprava dikasterialnih poslopij.

Briga za vprašanja stanovanj: Zakonodajstvo in administrativne odredbe. Sodelovanje pri davčnem zakonodajstvu na tem polju. Organizatorična dela in pospeševanje kreditnih zadev v te namene.

B. Tehniške:

Visoke stavbe: Tehniške in tehnično-administrativne zadeve, izozemši visoke stavbe pri državnih železnicah.

Vodne stavbe: Tehniške in tehnično-administrativne zadeve, izvzemši vodne ceste in z železniškimi stavbami združene vodne stavbe. Komisija za regulacijo Donave. Vodopisni centralni urad.

II. Rudništvo.

Rudništvo v onem obsegu, kakor je bilo doslej v poljedelskem ministrstvu. Povrh tega: Briga glede obskrbe s premogom ob sodelovanju prizadetih ministrstev. Sodelovanje pri varstvu izvirov.

III. Obrtno pospeševanje.

Električna dela, izvzemši brzovoj in telefon. Sodelovanje na vodnopravnem polju, če pride voda v poštev kot vir sile. Poraba vodnih sil za produktivne namene. Privilegiji, varstvo znamk in vzorcev, zadeve patentnega urada, patentno zastopstvo. Tehniško poizkuševanje, izpitni in poizkušni zavodi za surovine, polovične in celotne fabrikate, precizijsko merjenje in cementiranje posod. Predpisi in odločitve glede parnih kotlov (vštevši preizkuse kotlov) ob varstvu kompetence železniškega in trgovskega ministrstva.

Pregled o napredkih na tehniškem polju. Pospeševanje tehniške obrti. Predavanja in tečaji za obrtnike; vzorna podjetja, razstave maloobrtniških delavskih pripomočkov, razstave vajenskih del, tehniško izveščanje za maloobrtnike. Organizatorična dela in pospeševanje kreditnih zadev, sodelovanje pri osrednji združni blagajni, obrtno delo v kaznilnah, gospodarsko pospeševanje hišne industrije. Sodelovanje pri organizaciji obrtnih zadrug, sodelovanje v zadevah mojsterskih izpitov.

Združni izkaz dela. Pospeševanje humanitarnih, gospodarskih zadrug. Poraba združnih instruktorjev; sodelovanje pri njih nastavljanju.

Obrtna izobrazba. Pospeševanje maloobrtnih prodaje. Razstave.

Pospeševanje tujskega prometa,

Tako bo torej novo ministrstvo, v katerem se lahko pravi, da ne more biti ne krop, ne voda. Najbolj je pač obžalovati, da je Gessmannu izročeno rudarstvo. Če ni bilo zelo logično, da so bile doslej rudarske zadeve dodeljene poljedelškemu ministrstvu, vendar ni bilo nujno potrebno, en nezmisljen zamenjati z drugimi. Toda rudarji so se znali braniti, ko so bili podrejeni agrarnemu ministrstvu in se bodo znali tudi, če bo Gessmann njih najvišji šef.

Protest železničarjev in državnih uslužbencev.

Nezaslišano izdajstvo, ki so ga zakrivilo meščanske stranke nad državnimi železničarji in poštними uslužbenci, ko so njih zastopniki v proračunskem odseku soglasno pokopali predloga socialno-demokratskih poslancev glede izboljšanja njih položaja, je silno razburilo te kategorije po vsej državi. Jugoslovanska socialno-demokratska stranka je hotela dati tudi prizadetim državnim uslužbencem v Ljubljani priložnost, da izrazijo svoje mnenje in da pokažejo, ali morejo mirno prenašati tako izdajstvo. V ta namen je krajni odbor sklical ljudski shod v areno «Narodnega Doma», ki je bil v nedeljo, ob 2. popoldne. Pokazalo se je, da so dogodki v proračunskem odseku tudi ljubljanske železničarje in poštne uslužbence močno zadeli. Iz za zgodovinskih dni boja za volilno pravico ni bilo v Ljubljani takega zanimanja za shod, kakršno se je pokazalo v nedeljo. Dasiravno je velik del prizadetih uslužbencev v službi, tako da je sploh nemogoče, zbrati vsaj njih polovico na shod, je bila vendar arena «Narodnega Doma» premajhna, čeprav ni bilo v njej skoraj nič miz. Brez vsakega pretiravanja se lahko ceni udeležbo na najmanj 600 oseb. Večnoma so prišli seveda državni železničarji in poštni uslužbenci vseh kategorij.

Zanimanje je pa presešlo obseg glavnega mesta. Železničarji so poslali močne deputacije tudi iz zunanjih postaj. Pri predsedništvu so se oglasili zastopniki z Jesenic, z Javornika, iz Lesec, z Bleda, s Kranjske gore, iz Kranja, iz Grosupelj, iz Trebenj, iz Postojne, Gorice in Zidanega mostu. Posamezne železničarje smo opazili tudi iz drugih postaj.

Sklicatelj sodrug Bartl, ki je pozdravil navzoče, je razložil namen in pomen shoda in je naznanil, da ostane na dnevnem redu samo prva točka, da se z drugimi razpravami ne zmanjša važnosti manifestacije. Za občinske volitve se pa skliče poseben shod.

V predsedništvu so bili izvoljeni sodr. Bartl, Udovč in Škrjanec. Potem je dobil besedo poročevalec sodrug E. Kristan.

Govornik je podal najprej v kratkih, značilnih potezah najnovejšo zgodovino avstrijskega parlamentarizma. Omenil je slavnobitni nastop finančnega ministra, ko je naznanil, da izkazujejo zaključni računi za leto 1906 146 milijonov kron prebitka. V najširših krogih je tedaj oživel upanje, da odpade od tega bogastva vsaj nekaj za delavske sloje, ki so s svojimi krvavimi žulji največ storili, da je mogla država izčrpati tako velike dohodke. «Ugodna konjunktura», ki je pospešila gospodarstvo v državi, je naložila delavstvu velika bremena in zlasti prometnim uslužbencem, na železnici in na pošti, se je delo neskončno pomnožilo, ne da bi se bili povečali njih zasluzki. Uslužbenci so torej upali, in njih upanje je bilo pravično, da se pokaže država, ki je imela od njih tako korist, dobro mater, ne pa hudo mačeho. Toda namesto izpolnjenega upanja je prišlo razočaranje. Da se razume dogodke v proračunskem odseku, je treba poznati nenaravno konstelacijo, ki je nastala v državnem zboru po zadnjih volitvah.

Govornik razloži temeljito, kako se je Becku postrecilo, slikajoč socialno demokracijo kot rdečega hudiča na steno, spraviti vse meščanske stranke v koalicio zoper socialno demokracijo. Vsa načelna nasprotja med liberalizmom in klerikalizmom so izginila in spričo neklerikalne večine državnega zbora so vendar klerikalci postali najuplívnejši faktor vlade.

Poročevalec potem razloži razprave proračunskega odseka, v katerem so socialni demokratje predlagali, naj se uvrsti 20 milijonov kron za izboljšanje položaja državnih železničarjev, ter 4.700.000 kron za poštne uslužbence. Od resolucij, s katerimi se priporoča vladi, naj se ozira na zahteve uslužbencev, nimajo ne železničarji, ne postarji

koristi, kajti take resolucije ostanejo popisan papir. Predlogi socialnih demokratov so bili utemeljeni in poslanca Ellenbogen, odnosno Beer, sta jih podala sporazumno z železničarji in postarji. Zahteve, ki so stare 15 let, so pač tudi že dovolj preštudirane. A ko je finančni minister Korytowski zažugal, da odstopi, če se sprejmejo socialno-demokratski predlogi, so vsi meščanski poslanci, klerikalni in liberalni, pozabili na svoje obljube iz časa volitev in kakor en mož so vsi glasovali zoper predloge. (Velikansko ogorčenje.)

Govornik je prečital imena poslancev, ki so glasovali za, odnosno proti, in je tako jasno dokazal, da so vsi socialisti glasovali za, vsi meščanski poslanci pa proti!

Končno je poročevalec dokazal, da so bile zahteve socialnih demokratov še skromne, kajti na železnici je prizadetih 140.000 uslužbencev, z družinami torej najmanj pol milijona ljudi. Enako so ravnali meščanski poslanci že z zahtevami tobačnega delavstva.

Poročevalec je še pokazal, da se ravnanju meščanskih poslancev ni čuditi in se je le pokazala opravičenost nazredne politike, iz česar pa morajo tudi uslužbenci izvajati konsekvence, ki so edino mogoče. (Dolgotrajno burno odobravanje.)

Sodrug Petrič je na to priporočil sledečo resolucijo:

«Danes, dne 22. marca v «Narodnem Domu» zborujoči uslužbenci železnic, pošte in drugih javnih uradov izrekajo se solidarnimi z zahtevami, stavljenimi v proračunskem odseku po socialno-demokratskih poslancih. Za uresničenje teh zahtev je potrebnih 24 $\frac{1}{2}$ milijonov kron. Proti tem zahtevam pa so skupno nastopili vsi meščanski poslanci liberalnega in klerikalnega kalibra in so torej stavljeni predlogi propadli.

Shod z ozirom na to dejstvo konstatira, da meščanski poslanci nimajo volje, o potrebi uslužbencev resno razpravljati in jim pomagati, ter jim izreka toraj popolno nezaupanje in grajo.

Nasprotno pa se zahvaljuje soc.-dem. frakciji in posebno poslancem dr. Ellenbogen in Beeru za njih možati nastop in jim izreka neomejeno zaupanje in zahvalo.»

Govoril je še sodrug Kocmur zlasti o ravnanju meščanskih poslancev s tobačnim delavstvom. Na to je shod soglasno sprejel predloženo resolucijo.

Sodrug Kristan je opozoril zborovalce na važnost organizacije, ki je edina moč, na katero se lahko zanaša delavski razred. Državni uslužbenci naj se ne dajo zavajati, da bi se smatrali za kaj drugega, kakor za delavce. Tudi oni morajo podjetniku, državi, prodajati svojo delavno moč in ne morejo od zastopnikov kapitalizma pričakovati rešitve, temveč le nasprotno. Sami se morajo organizirati v bojne čete in kadar zbero svojo moč, bodo tudi zmagali.

Ker se ni nihče več oglašil za besedo, je sodrug Bartl zaključil imponanten shod. Uslužbencem, zlasti poštним, pa priporočamo, naj skrbé, da besede ne ostanejo besede, temveč da vzklijejo iz njih dejanja. Rešitve nimajo pričakovati od drugod, kakor od svoje združene moči.

**Proč z brezpravnostjo!
Za enake dolžnosti enake pravice!
Ljudstvo zahteva tudi za deželni zbor splošno in enako, tajno in direktno volilno pravico!**

Če je zrelo za državni zbor, je zrelo tudi za deželni zbor!

Politični odsevi.

Proračunski odsek državnega zbora je v soboto zaključil razpravo o obrtnem izobraževanju. Sprejel je celo vrsto resolucij, odklonil je samo resolucijo poslancev sodrugov Hybeža in Seitza, ki sta zahtevala, da se odpravi večerni in nedeljski pouk za vajence in da se ga nadomesti z dnevnim poukom med tednom. Socialni demokratje so tudi ta predlog naznanili kot votum manjšine. **Wahrmundova zadeva** še vedno vznemirja jaynost in nedvomno se bo moral parlament pečati z njo. Nekateri stranke so že sklenile, da na-

stopijo v državnem zboru. Pričakovati je, da pride tedaj do hudega boja med klerikalci in neklerikalci, do boja, čegar posledice utegnejo biti zelo dalekosežne. Na vsak način bo treba sprejeti kak predlog, ki popolnoma razjasni situacijo in omeji prevzetnost klerikalcev. Seveda je nad vse važno, da dobi dotični predlog imponantno večino in vse, kar je protiklerikalnega, ima neizogibno dolžnost, pomagati protiklerikalnemu stališču do odločne zmage. Zato je takrat nujna navzočnost vseh neklerikalnih poslancev. Na to si dovolimo že danes opozoriti slovenske gospode liberalce, ki dobe lepo priložnost, da pokažejo svoj svobodomiselní radikalizem. Poskrbé naj, da ne bodo imeli liberalni slovenski poslanci prav tedaj, ko se bo glasovalo proti klerikalizmu, nujnih opravkov v Kurji vasi ali pa v Afriki, ampak da bodo tedaj res v zbornici in da oddajo svoje glasove za svobodomiselná načela. Kajti liberalizem v žepu ne zadostuje.

Krščansko-socialnih denunciacij še ni konec. V petek je bila zopet deputacija, obstoječa iz grščansko-socialnih poslancev princa Lichtensteina, Witteka, Schraffla, drja. Schlegla, drja. Drexela in Axmanna pri ministrskem predsedniku baronu Becku in je zahtevala «korake» proti Wahrmundu. Deputacijo je vodil — poljedelski minister dr. Ebenhoch! Človeka je res že sram, da je Avstrijanec.

Senat dunajskega vsučilišča je podal odločno izjavo, s katero možato zanikuje, da bi imela cerkev kako kontrolo nad poukom o cerkvenem pravu na juridični fakulteti. Zanimiva so zaključna izvajanja te izjave: «Če bi se priznalo nasprotno zahteve, bi to pomenilo priznanje onega stališča, s katerega so izhajale določbe konkordata, da se mora vsak nauk preiskati glede soglasanja z verskimi nauki; kajti ni ga poija človeškega znanja, na katero ne bi prestopali verski nauki, ki bi dajali povod za določene zahteve. Senat izreka le to, kar je zagotovljeno po temeljnih zakonih države, če naglašá, da ima samo država nadzorstvo nad vsučilišči v zakonitih mejah, ter ne dvomi, da soglašá vodstvo ministrstva s tem nazorom. Ker je pa izšel poskus, potisniti državno upravo s poti, ki mu jo predpisujejo zakoni, od tako uplívne strani in ker je bil od neke manjšine javnega mnenja priznavalno pozdravljen, ni izključeno, da se ponove na boljše izbrani poti poskusi, pripraviti cerkvenim uplívom veljavo v upravi vsučiliščnih zadev. Postaviti zoper take poskuse, naj se skušajo kakorkoli uveljaviti, nevpogljiv upor, je potreba, ki je utemeljena v življenskem načelu znanosti». Dobre besede!

Profesor Masaryk je imel v Pragi v društvu «Svobodna misel» znamenit govor, s katerim je temeljito zavrnil klerikalne napade na Wahrmunda in vmešavanje papeževega nuncijsa v notranje avstrijske zadeve.

V ministrstvo za javna dela vstopijo na čelo posameznim oddelkom: Kot vodja tehniško-stavbnega oddelka sekcijski načelnik, dosedanji mestni stavbinski ravnatelj dr. Berger; na čelo administrativno-stavbnemu oddelku dosedanji sekcijski načelnik v naučnem ministrstvu grof Wickenburg; kot vodja rudniškega oddelka dosedanji sekcijski načelnik v poljedelskem ministrstvu Karl pl. Webern, kot vodja oddelka za obrtno pospeševanje dvorni svetnik Müller iz naučnega ministrstva.

Hrvatski ban Rauch je postal že smešen. Ta občutek ima tudi zagrebško prebivalstvo, ki mu kaže svojo opozicijo tako, kakor se jo kaže človeku, kateremu se ne pripisuje resnobe. Ko je prišel zadnjič v Illico, ga je občinstvo spoznalo in v kratkem času se je zbralo na tisoče ljudi pred trafikó, v kateri si je kupoval smotke. Ko je zopet stopil na ulico, je začela množica peti znano šaljivko «O du lieber Augustin, alles ist hin!» Rauch jo je popihal v Mittelbachovo lekarno, od koder je telefoniral po policijo, ki je res takoj prihitela in začela z golimi sabljami udrihati po ljudeh. Seveda je sedaj stvar postala resnejša; ljudje so pograbili kamenje in razvil se je boj. Rauch je zbežal domov, policija je aretirala nekoliko ljudi, nekoliko jih je tudi ranila, med njimi celo žene in otroke, razburjenost je pa dolgo ostala med ljudstvom. Rauch se sedaj maščuje. Po njegovem nalogu je policija vzela vsem zagrebškim časopisom pravico za cestno kolportazo. A vse to ne bo rešilo Raucha. Znamenja kažejo, da so njegovi dnevi že šteti.

Čuden konflikt je izbruhnil v nemškem državnem zboru. Med govorom nekega klerikalnega poslancea je bil na galeriji časniških poročevalcev smeh. Govornik, poslanec Gröber, je postal še «gröber», kakor po navadi. Obrnil se je proti galeriji in je zaklical: «To so tisti prasci (Saubengel), kakor zadnjič.» Da so bili časnikarji vsled tega klica razžaljeni, ni čudo. Zahtevali so, da prekliče Gröber te besede in izrazi svoje obžalovanje, ali pa da ga pokliče predsednik na red. Gröber ni hotel preklicati, predsednik pa je dejal, da mu je sitno, poklicati Gröberja naknadno na red, ko ni storil tega takoj. Na to so poročevalci zapustili galerijo in so sklenili, da toliko časa ne bodo objavljali poročil iz državnega zbora, dokler ne dobe zadoščenja. Nemški časopisi res že nekaj dni ne prinašajo državnoborskih poročil.

Dopisi.

Sv. Tomaž blizu Ormoža. Človek ne bi mislil, da sega sovraštvo katoliškega maziljenca lahko tako daleč, da črti celo nedolžen papir. A pri nas imamo takega kaplana, pravega klerikalnega srboriteža, ki gotovo ne vé, da se vjema socializem veliko bolj s Kristusovimi nauki, kakor z njegovim fanatizmom. Že več let je tukaj nekoliko stalnih odjemalcev «Delavskega koledarja», ker je korsten in poučen. Letos si je kupil to žepno knjižico tudi neki učencec petega razreda, pri katerem jo je zasačil kaplan. Teško je uginiti, kakšna groza ga je pretresla, ko jo je odkril. Vsi grehi sveta so mu bili naenkrat pred očmi. Takoj je začel kakor kak inkvizitor izpraševati ubogega dijaka, odkod ima koledar in ko je izvedel, je zagodel: «Kaj? Pa k takim ljudem zabajaš?» In kakor da bi bila to njegova pravica, konfiscira koledar in ga odnese v farovž. Tega mu še ne bi človek hudo zameril. Morda se kaj nauči iz njega. Nazadnje se še kaplani organizirajo, da bodo odpirali oči slovenskim delavcem. Toda od našega kaplana ni upati toliko spoznanja. Ljudje njegove baže se boje delavskega koledarja bolj kakor židovskega in krščanskega kapitalizma in najbolj jim leze strah v kosti, če se kje organizirajo delavci, ki zaslužijo po 70 do 80 vinarjev na dan. Kaplan je hotel biti menda «pravičen», pa je prinesel učencu drug koledar «Kmečke zveze». A taka pravičnost ni nobena, kajti ta koledar ni nič vreden. Kup papirja je pač, toda kaj pomaga velika skleda, če je pa prazna? Dobro posledico je pa vendar imelo kaplanovo ravnanje, kajti Vaš zaupnik je takoj moral naročiti še pet koledarjev. Morda to potolaži gospoda kaplana.

Štore na Štajerskem. Nikjer ne leže rudarji na rožicah, toda tako slabo, kakor v Štoreh, se jim pač malokje godi. Vzrok je ta, da se rudarji sami premalo brigajo za svoje zadeve in jih je premalo organiziranih. Tako se seveda ne more nič doseči. Namesto da bi napredovali, gremo rakovo pot. Vzemimo n. pr. kurjavo. Povsod, kjer so rudarji dobro organizirani, so dosegli prosto kurjavo. Saj je vendar nezasišano, če mora zmrzavati rudar, ki koplje premog. A pri nas nimamo nič. Minilo je že nekaj časa, kar smo prosili nekoliko olajšave v tej zadevi, a nič drugega se ni zgodilo, kakor da so nam še nekoliko podražili material. Tudi drugih slučajev za opravilne pritožbe je dovolj, še takih, za katere gotovo vemo, da se tudi rudniška oblast ne strinja z njimi. A dokler se ne bodo rudarji bolje organizirali, so vse besede le bob ob steno. Čas bi že bil, da bi se naši delavci nekoliko zdramili. Saj nas mora biti sram, če pogledamo v druge kraje, kjer so rudarji v primeri z nami že pravi gospodje, pri nas smo pa sužnji, da nam ni para. Na noge, tovariši, pa vsi v organizacijo; potem se bo tudi naše življenje zboljšalo.

Domače stvari.

Za mladino se hočejo naši klerikalci zanimati bolj kakor doslej in v ta namen bodo izdajali poseben list «Mladost». Ta časopis bo pač novost; toda skrb za mladino je pri klerikalcih že stara, seveda ne skrb, da bi se za mladino storilo kaj koristnega, temveč da bi si sami zagotovili čim večji vpliv na mladež. Nikdar jim ni bilo neznano, da se bodočega človeka najlože osvoji, dokler je mlad. Zato so se klerikalci vedno bojevali za absoluten vpliv v šoli in napenjali so vse strune, da jim ne bi šolstvo prišlo iz krempljev. Poleg tega so iskali vse steze, ki vodijo k mladini. Snovali so mladeniška društva, dajali so otrokom svetinje, vodili so jih v lemenate, organizirali so dijake na «katoliški» podlagi in ne more se tajiti, da so dosegli mnogo uspehov. Če je n. pr. mogoče, da so akademiki organizirani po «katoliškem» načelu; kar je približno tako naravno, kakor če bi sijale zvezde po dnevu, tedaj so uspehi njih nenaravnega sistema neutajivi. Odkar je delavstvo postalo velik faktor v javnem življenju, pa skušajo, pridobiti si tudi delavsko mladino in love vajence na svoje li-manice. Da je tudi to prijateljstvo tako odkritosrčno, kakor n. pr. Luegerjeva morala, so pokazali klerikalci vnovič v proračunskem odseku. Socialno-demokratska poslanca Hybeš in Seitz sta toplo zagovarjala predlog, naj se odpravi nedeljski in večerni pouk vajencev, pa naj se mesto tega vpelje pouk med tednom in po dnevu. Če je odrasel delavec potreben nedeljskega počitka, ga je nedyomno še bolj potrebna mlada, navadno šibka konstitucija vajenca. Marsikak profesor pa zna zapeti zlasti neveselo pesem o večernem pouku. Prvo je to, da pride vajenec zvečer ves truden v šolo in njegov duh tedaj pač ni zmožen, da bi sprejel mnogo nauka. Učni uspehi teh večernih tečajev so malenkostni. Resnost utrujenega fanta izgine po končanem dnevnem delu navadno popolnoma in ker ne sme počivati, se porode v njegovih možganih raznovrstne neumnosti. Fantje so tedaj navidezno razposajeni, a to ni v resnici nič drugega, kakor reakcija po sili napetega organizma. Umevno je pa tudi, da večerni tečaji ne morejo preveč pospeševati slavljene morale, ampak jo naravnost izpodkopujejo. Razlogov za odpravo nedeljskega in večernega pouka je torej dovolj. Pripomniti moramo, da je učni minister sam skoraj direktno zagovarjal predlog socialnih demokratov. In vendar je bil — odklonjen, največ po zaslugi «prijateljev mladine», krščanskih socialcev! Klerikalci bodo seveda trdili,

da so hoteli koristiti obrtnikom, ki bi baje propadli, če bi sel vajence po dnevi kako uro v šolo. Izgovor je piškav. Obrtnikom bi koristilo, če bi se vajenci mnogo naučili, da bi pozneje dobili dobre, ne pa že v mladosti utrujene delavce. Krščanska ljubezen je tudi tukaj splavala po vodi.

Samo konstituirati se ima kranjski deželni zbor koncem tega meseca. To se pravi: Gospodu dvornemu svetniku Šukljetu se mudi, postati deželni glavar — in samo zato bo deželni zbor sklican. Če se natančno premisli, je brepenenje gospoda Šukljeta umljivo. Ampak umevno bi moralo biti, da se mudi se komu drugemu na Kranjskem, n. pr. ljudstvu, ki čaka že celo desetletje na volilno reformo; mudi se nerešenim gospodarskim vprašanjem. Vse to se pa naši vladi ne zdi ne važno, ne nujno, samo Šukljetoovo imenovanje je nujno nad vse.

Kompromisna pogajanja kranjskih deželnozbornih strank zaradi volilne reforme se vrte v prvi vrsti okrog veleposestniške kurije. Slišati je, da so se glede tega vprašanja zedinili liberalci in klerikalci, ki baje zahtevajo slovenski oddelek v veleposestniški kuriji. Temu pa nasprotujejo Nemci. Ker v Ljubljani ni bilo mogoče doseči sporazuma, so se zastopniki vseh treh strank odpeljali na Dunaj, kjer posreduje baron Beck. — Da je za volilno reformo pot kompromisa neizogibna, je razumljivo in mi smo od lauske deželnozbornske epizode ves čas opozarjali na to potrebo. Da so vzlic vsem strastem stranke nastopile to pot, čeprav pozno, je torej tudi za nas zadoščenje. Ker so glede veleposestva nasprotja največja, razumemo, da so se pogajanja začela pri tej točki. Vendar pa moramo poudariti, da je zanimanje ljudstva najmanj združeno s to nesrečno kurijo; vse važnejše je vprašanje, kakšna bo volilna pravica ljudstva. — Sedaj je čas, da se liberalci in klerikalci spomnijo svojih obljub glede splošne in enake volilne pravice in da jo uveljavijo v čim največjem obsegu. Da se to ne more zgoditi v okviru kake četrte kurije, je jasno; pridobitvi kakih slovenskih mandatov v veleposestvu se na noben način ne sme žrtvovati volilna pravica ljudstva!

Istraska volilna reforma je v deželnem zboru sprejeta, kakor je bilo pričakovati, ko so Slovani podpisali pakt z Italijani. Gospodje narodnjaki so kar čez noč postali politični filozofi in dokazujejo, da je bilo boljše, sprejeti manjšino mandatov z večino prebivalstva, kakor pa onemogočiti volilno reformo sploh. To je mnenje, o katerem se da vsekakor debatirati. Le da je v ustih narodnjakov tako mnenje zelo čudno in če ga hočejo zagovarjati, morajo popolnoma presedlati. Z vsa dosedanjo taktiko je kompromis o volilni reformi v najhujšem nasprotju. Toda prepustimo skrb za zagovarjanje nedoslednosti gospodom narodnjakom in recimo, da je bilo res nemogoče, doseči za Slovence več kakor 19 mandatov. Ne smemo pa prezreti, da tiči v volilni reformi še kaj drugega poleg narodnega vprašanja. Kaj so narodnjaki dosegli v volilni reformi v socialnem oziru? Četrto kurijo z osmimi mandati. Osem mandatov za celo deželo, v kateri imajo trije škofje tri mandate kot virilisti! Vsi razredni privilegiji ohranjeni, ljudstvo ostane brez resničnega vpliva, fikcija volilne pravice v četrto kuriji naj odskoduje množice za dejansko brezpravnost! Če mislijo gospodje, da je ta reforma zadnja beseda, tedaj nimajo pojma o volji ljudstva, ki se bo oglasila tako, da bo gospodujočim brnelo v ušesih.

Imenitna snov za komedijo je usoda, ki je doletela znanega dr. Weifnerja in njegovega pajdaša Kleina, ki sta hotela ustanoviti novo železničarsko «organizacijo». Društvo, ki sta ga snovala, se je res konstituiralo, a — ni sprejelo Weifnerja ne Kleina! Gotova tragikomedija — sezidata bajto, pa ne najdeta zase prostora v njej. Sedaj razpošiljata tiskano okrožnico, s katero svarita svoje tovariše, naj ne vstopijo v tisto društvo, ki sta jim ga pred štirinajstimi dnevi še sama toplo priporočala. No, vznemirjati se ni treba. Ta «organizacija» ni bila nič z Weifnerjem in ni nič brez njega.

Železniški mojster Josip Adam nam pošilja z ozirom na notico «Čuden patron», ki je bila dne 21. svečana v «Železničarju», potom podružnice pojasnilo, ki pokazuje pač ves dogodek v drugi luči, nego je bil naznanjen uredništvu. Čuvaj Gostiša je kazen 1 krone sam zakrivil, ker je železniškemu mojstru sam dejal, da je bil pri vlaku stev. 3 dne 16. januarja v službi in na svojem mestu. Železniški mojster je moral zadevo preiskati, kar je vsled naloga, ki ga je dobil, naravno. Šele pozneje mu je Gostiša povedal, da vendar ni bil v službi, ampak njegov namestnik. Gostiša je bil kaznovan z 1 krono in žel. mojster mu je prijateljsko svetoval, naj sprejme kazen, ki mu jo lahko povrne njegov namestnik, kajti če sedaj naznani, da ni bil v službi, mora tudi žel. mojster naznani, da ga je Gostiša nalagal in tedaj bo kaznovan zaradi laži. Gostiša pa ni hotel poslušati tega sveta, temveč je napisal dolgo pisanje na stavbno ravnateljstvo. Seveda je bila posledica, da je bila kazen 1 krone preklicana, nasprotno pa je bil obsojen na 2 kroni zaradi neresničnosti. To je seveda drugače, nego je bilo poročano. Sploh se nam z druge strani naznanja, da žel. mojster Adam ne daje čuvajem nobenega poverda za opravilne pritožbe. Da pa mora izvrševati svojo službo tudi tedaj, če je za tega ali onega nerodna, je naravno.

Po sklepu lista.

O kompromisnem pogajanju zaradi kranjske volilne reforme je sklenjeno sledeče: **Veleposestniška** kurija se razdeli tako, da dobe **Slovenci** pet. **Nemci** pet mandatov; ustanovi se **četrta kurija z desetimi mandati**. Reforma bo deželnemu zboru predložena meseca junija; če ne bi bila sprejeta, se deželni zbor razpusti in reforma oktroira. — Za konstituiranje se deželni zbor skliče 28. t. m.

Raznoterosti.

Atentat na poslanca Pernerstorferja. V petek ob 1/6. zvečer, ko je sel sodrug Pernerstorfer v uredništvo «Arbeiter Zeitung», je nekdo v veži naenkrat streljal nanj. Zadel ga je najprvo v hrbet, potem pa v levo roko; toda na srečo se ni Pernerstorferju zgodilo nič resnega, ker krogli nista mogli prebiti zimске suknje. Samo na levi roki je nekoliko poškodovan. Napadalec je potem streljal nase in se je na glavi močno ranil. Imenuje se Ignac Polak in je bolan na umu. Domislja si, da ga preganja mnogo ljudi, med njimi tudi dr. Adler in Pernerstorfer, ki ga še ne poznata. Izjavil je, da je hotel ustreliti Adlerja ali pa Pernerstorferja. Prepeljali so ga v bolnišnico, a ne vé še, če bo okreval. Vsa sreča je, da je bil samokres preslab in da je imel sodrug Pernerstorfer debelo suknjo. Če bi se bilo zgodilo to spomladi, bi bile posledice lahko nevarne.

Književnost in umetnost.

«Pod spovednim pečatom». Veliko zanimanje je vzbudilo slovensko izdajanje prelepega romana, ki ga je napisal bivši katoliški kapelan H. Kirchsteiger in ki ga je poslovenil sodrug Etbin Kristan. Verna slika delovanja pravega duhovnika, ki živi za svoje nauke in tudi po teh naukih — ter znamenito risanje politikujočega duhovnika, kateremu niso nič lepi nauki, ampak kateremu je vse kaj drugega mar, morala sta vzbuditi vsestransko zanimanje. Malo je res še takšnih župnikov, ki bi tako delovali kot glavni junak v romanu, župnik Herzog — takih pa, kot sta mladi in stari Gros pa je obilo tudi po slovenski domovini... Zaslužno delo zatorej opravlja, kdor širi med našim slovenskim ljudstvom ta Kirchsteigerjev roman. Prva knjiga stane 2 K 60 vin., druga pa 2 K.

Znanstvena knjižnica. Poroča se nam, da začne tekem aprila v založništvu «Omladine» izhajati «Znanstvena knjižnica» v mesečnih zvezkih, ki bodo obsegali 4 do 5 pol. Kakor se nam piše, hoče ta knjižnica po možnosti polniti vrzel v slovenski literaturi s tem, da bo prinašala pregledna ali uvodna dela posebno s polja filozofije, sociologije in politike. Izdajatelji so se postavili na stališče, da mora nuditi znanstvena knjižnica sicer širšim slojem slovenske inteligence pristopno in zanimivo, a vendar vseskozi strogo znanstveno vsebino. Zato so posegli predvsem po prevodih del znamenitih učenjakov drugih kulturnih narodov, po znanem češkem Leichterjevem vzoru. Kot prvo delo se nam obeta znana knjiga češkega učenjaka profesorja Drtine «Razvoj mišljenja evropskega ljudstva» (Myšbukovy vyvoj evropského lidstva), delo, ki je prav danes, v času preobrata v mišljenju, posebno aktualno. Kdor želi natančnejših podatkov o «Znanstveni knjižnici», naj se obrne na upravništvo «Omladine», Ljubljana, Breg 12, po obširni prospekt.

Kolikor je razvidno iz tega poročila, se nam obeta koristna in zanimiva izdaja. Nihče ne more utajiti, da smo Slovenci z znanstveno literaturo zelo na slabem in kdor pomaga, da se odpravi kolikor toliko to občutno pomanjkanje, stori dobro delo. Zato pozdravljamo «Znanstveno knjižnico», ki s svojim prvim korakom srečno nastopa. Ko bomo videli edicije, izpregovorimo več.

Socialni pregled.

Štrajk krojaških pomočnikov v Mariboru. V soboto, dne 14. t. m. so tukajšnji mojstri krojaške obrti odgovorili svojim pomočnikom na njih zahteve glede upeljave tarifa zelo brutalno ter se obenem izrazili, da sploh niso voljni, spuščati se v daljne pogovore z njimi! Razven nekaterih točk so enostavno vse druge odklonili. — Na podlagi tega odgovora so krojaški pomočniki drugi dan, v nedeljo 15. t. m. sklicali zborovanje, na katerem so — ko je prišlo do glasovanja — sklenili vsi, razven dveh glasov, v ponedeljek stopiti v boj. In stopili so, kakor se spodobi zavednemu delavstvu! Taktično držanje pomočnikov v boju je vse hvale vredno. V boj je stopilo nad 80 pomočnikov, dočim je v delu ostalo kakih 10, seveda neorganiziranih in to pri takozvanih «Krautarjih». — Kakor je videti, bode imel boj zelo hude posledice, pa ne za delojemalce, ampak za delodajalce, kajti dali so se zapeljati od svojega tovariša, nemškega nacionalca g. Letonija, ki je istodobno predsednik njih obrtne zadrage in si kot tak domisluje, da je zelo bistra bučica! Ko bi pa njegovi tovariši znali misliti, bi izprevideli, da jih je na prav prebrisan način za nos potegnil! Stvar je namreč ta: Omenjeni Letonija je tako srečen, da mu je naš mi-

lostljivi bog podaril dva sinova, ki sta se krojaški obrti posvetila, so tista dva, ki sta na zborovanju glasovala proti, ki sta seveda vedno pri očetu uposlena. Drugih pomočnikov pa Letonija nima! Torej pri njem se dela in se mu vsled tega dobro godi, kaj pa to njemu mar, da vsled štrajka trpijo škodo njegovi tovariši! Mož si misli takole: Predsednik sem obrtne zadruga, ker kot tak bom gledal, da se pogajanja pretrgajo, oziroma tarifa odloži; pomočniki stopijo v stavko, boj bode trajal par tednov, in to je dovolj, da si pridobimo novih naročevalcev, sinova sta mi itak zvesta in božeta delala. Toraj dober «Geschäftsmann»! Res, bistra bučica to! — Proti svojim tovarisem-podjetnikom se je pa izrazil ta mož takole: «Pomočniki itak ne bodo mogli več kot en ali dva dni izdržati boja, kajti nimajo dovolj sredstev, ter bodo, ko bodo lačni, se sami prišli prosit za vrnitev!» No, kar se tega tiče, naj to dotični gospod prepusti pomočnikom samim, kajti nobeden ne boče prišel prosit! Povedano pa bodi temu gospodu: Pomočniki so popolnoma obskrbljeni s potrebnimi sredstvi, tako da so v stanju ne par dni, ampak par mesecev vstrajati v boju. Torej le brez skrbi bodite gospod Letonija! — Zvita bučica pa je vendar ta gospod; kajti najbrže na njegovo povelje sta prišla dva delodajalca še tekom prvega dne in sta tarif podpisala, na kar so se jim — nič slabega ne sluteč — delavci povrnili. Ker je pa pri takih ljudeh zmeraj dobro, če je človek previden, je istočasno odbor stavke postavil svoje straže povsodi, tako, da bi imeli potrebna izvestja, in glej čuda, komaj eno uro, da so bili delavci v delu, je prišel štrajkujoč pomočnik, ki je bil na straži, in je naznanil, da je od največje trdnice celi kup dela pripeljan enem teh delodajalcev, ki so podpisali tarif, da bi ga izgotovil! No, pa gospoda so se zelo zmotili, če so mislili, da se zavedne delavce na ta način lahko preslepi, kajti delavci so koj, v istem trenutku, ko se jim je ta sleparija naznanila, ponovno delo zapustili in sicer pri obeh trdnicah! Tako energično postopanje delavcev je pa kar omeščalo srce podjetnikov, kajti koj po tem hvalevrednem činu delavcev, je sledil list od strani podjetnikov, v katerem naznanijo, da so sklenili za petek 20. t. m. sklicati sejo in se posvetovati glede nadaljnih pogajanj v pogledu upeljave tarifa! Torej bo že! Krojaški pomočniki so trdni v vstrajnosti in so se odločili izvesti boj do konca! — Krojaški pomočniki od drugod naj ostanejo solidarni s svojimi tovariši in naj ne sprejemajo dela v Mariboru!

Citadella.
Mizarji pozor! V Mariboru na Sp. Štajerskem pričakujejo mizarški pomočniki odgovora od svojih podjetnikov do 21. t. m. glede upeljave novega tarifa. Kakor kaže držanje podjetnikov, bodo pomočniki najbrž primorani stopiti v boj, zato opozarjamo zavedne mizarške pomočnike, da naj ne sprejemajo dela v Mariboru.

Novo! Novo!

Izšla je v založbi časopisa „Napreji“ v Idriji brošura

„Proletarijat“

ki jo je napisal Karol Kautsky, poslovenil Anton Kristan
Brošura «Proletarijat» obravnava sledeče predmete: «Proletarec in rokodelski pomočnik», «Delavska mezda», «Razpad proletarske rodbine», «Prostitucija», «Industrijska rezervna rmada», «Rastoča razsežnost proletarijata» in «Trgovski in „izobraženi“ proletarijat».
Cena brošur 30 vinarjev.

Vsako nedeljo

velik tamburaški koncert

v gostilni BALIJA

v Rožni dolini pri Ljubljani.

Začetek ob 4. uri pop. Vstop prost.

K obilni udeležbi uljudno vabita

8-2

P. in M. Balijska.

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah

„Rdeči Prapor“!

Berite!

Berite!

Čitajte in širite sledeče knjige in brošure:

K. Kautsky:

„Kdo uničuje proizvodnjo v malem?“

Cena 30 vinarjev.

H. Kirchsteiger:

„Pod spovednim pečatom“.

I. del velja 2 kroni 60 vinarjev. II. del velja 2 kroni.

A. Kristan:

„Socializem“.

Cena 20 vinarjev.

A. Kristan:

„Socialna demokracija in kmetiško ljudstvo“.

Cena 10 vinarjev.

K. Marx in Friderik Engels:

„Komunistični manifest“.

Cena 40 vinarjev.

A. Kristan:

„Zakaj smo socialisti?“

Cena 14 vinarjev.

„Vatikanski jetnik“.

Razglednica. Komad 6 vinarjev. 100 komadov 5 kron.

Vse te knjige in brošure se dobe v upravi «Rdečega Praporja» v Ljubljani, «Napreji» v Idriji in v vseh slovenskih knjigarnah v Ljubljani, Trstu, Gorici in Kranju.

*Poselniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
varnosti potovati naj se obrnejo
na
Simona Hmeteksa
v Ljubljani, Kolodvorska ulica 20.
Dobrovestna Pojasnila daje se brezplačno.*

Šaljive bazare

kakor tudi vse

slavnostne predmete

dobavlja najceneje

WUNIBALD PLANN

Dunaj, VI/2, Wallgasse 19

(poleg Raimundtheater).

25

KAVARNA

**„Unione“
preje „Tedesco“ v Trstu**

se priporoča cenjenim sodrugom najtopleje. Na razpolago so vsi važni in slovenski, italijanski in nemški listi. Vse pijače poceni. Napitnina je izključena.

Vabilo

k

rednemu

občnemu zboru

občnega konsumnega društva v Trbovljah

(vpisana zadruga z omejenim poroštvom)

ki se vrši

**dne 29. marca ob 2. uri popoldne
v prostorih g. J. Božiča.**

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora;
2. a) Poročilo sploh, b) računsko poročilo za l. 1907;
3. Posvetovanje o čistem dobičku;
4. Volitev treh članov predstojništva;
5. Volitev devetih članov v nadzornišvo in štirih namestnikov;
6. Razni predlogi.

Vstop imajo samo stalni člani.

Za nadzornišvo:

2-2

Ivan Jeretin l. r.
blagajnik.

Anton Pelko l. r.
načelnik.

Stanje hranilnih vlog:
24 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
860.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši, Prešernove ulice 3, poprej na Mestnem trgu zraven rotovža, sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure popoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev.

26-19

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4 1/2%, na menice in na vrednostne listine pa po 5% na leto.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg

Telefon št. 168.

v Ljubljani

Telefon št. 168.

priporoča svoje

izborna pivo v sodeih in steklenicah.

Telefon št. 167.

ZALOGA V SPODNJI ŠIŠKI.

Telefon št. 167.

26-15